

bliver da ganske sikkert overmaade let at klare alle Vanskeligheder, men netop fordi vi bør stille os paa det Standpunkt, at man bør se paa Enkeltighederne og Vanskelighederne paa begge Sider, er dette en Sag, som efter min Overbevisning ikke ret vel kan ordnes ved det private Initiativ. Det forekommer mig ogsaa, at der af Mindretallet er paapeget en Vej, om hvilken den høitagtede Indvigningsminister selv har sagt, at det er den, ad hvilken man kan komme frem; men det staar da rigtignok for mig som et mørkt Punkt i den lyse Udsigt, naar det ærede Medlem for Viborg Amts 5te Valgkreds (Thorup) sagde: Nei, Gud bevare os derfor; den Vej kunne vi ikke bruge, thi den er ikke i Tiendeydernes Interesse. Er det nu imidlertid, mine Herrer, saa stærkt i Tiendeydernes Interesse at blive af med Tiendeydelsen in natura og faae den forvandlet til en Pengeydelse, saa ligger det dog virkelig nær, at de ogsaa tage Hensyn til, hvad der er Tiendetagerens Interesse. Skulde det vise sig, at det virkelig forholder sig saaledes, at der er Egne i Sylland, hvor Kapitelstaxten er saa høj i Sammenligning med Ydelsens virkelige Værdi, at den vilde give for høj en Godtgjørelse, maatte man se at finde en jevnende Udvæi paa samme Maade som paa de Steder, hvor Kapitelstaxten er for lav i Sammenligning med Ydelsens virkelige Værdi, hvad enten nu Tiendetageren sælger Kornet eller paa anden Maade udbringer det til en større Værdi, end Kapitelstaxten lyder paa. Jeg kommer saaledes stadig til det samme Resultat, at en Gaaen videre frem med denne Sag paa den Basis, som er givet ved Hvertallets Værdingsforslag, ikke vil have andet til Følge, end at Sagen kommer til at ligge hen. Vil man derimod virkelig fremme den, tror jeg, at Veien er buden og given; men jeg skal dog ligeoverfor den ærede sidste Taler fremhæve, at jeg ikke tror, det kan være Mindretallets Opgave eller Pligt at paavise, hvorledes man skal komme paa denne Vej. Jeg tror ikke, at Mindretallet vilde være istand til at paavise dette, i det Mindste ikke paa Grundlag af det Materiale, som ligger for i dette Dieblit; man maatte for at kunne gjøre det, have mere omfattende Materiale til Raadighed. Hvad forøvrigt det af Hvertallet stillede Værdingsforslag angaar, skal jeg kun gjøre opmærksom paa, at naar det i det Hele viser sig, at man ved Lovforlaget ikke rammer, hvad man tilsigter, nemlig at give en tilsvarende Godtgjørelse for de Indtægter, som en Mand har haft af sin Eiendom, som han har haft i den Form, der hjemles af selve Lovgivningens Bestemmelser, og som vel at mærke, er tilstedekommet ved den paagældende Yders egen frie Villie, saa bør man i alt Fald ikke gjøre Forholdet end mere broget, end det er isforveien, ved at skabe særlige Kapitelstaxter for Herrederne ved Siden af Kapitelstaxten for Stiftterne, saaledes at den Mand, der ifølge tidligere

Bestemmelser har afløst sin Tiende efter Kapitelstaxten, faar en højere Pris for den, end den vil faae, der i Sognet ved Siden af herefter faar sin Tiende betalt efter den for Herredet satte Tagt. En saadan Fremgangsmaade vil skabe Misforhold, som kun kunne fremkalde Utilfredshed, og jeg tilføder mig at sige det rent ud, at det for mig staar som en Uretfærdighed, at den Tiendeer, der tidligere ikke har faaet sin Tiende afløst efter Kapitelstagt, fordi de Paagældende selv ønskede at yde Tienden in natura, og han fandt sig betrygget ved Lovens Bestemmelse, nu skulle straffes ved, at der tilveiebringes en ny Kapitelstagt, som er ringere end den, han i sin Tid kunde faaet, og som nu skal paatvinges ham som Basis for en ny Afløsning. Der maa dog i den Henseende tages noget Hensyn til de Forhold, som i Tidens Løb have udvillet sig ifølge Lovgivningens egne Bestemmelser. For mit eget Vedkommende skal jeg gjerne udtale, at jeg ikke sætter Pris paa Bibeholdelse af Ydelsers af den Art in natura. Jeg sætter saa lidet Pris derpaa, at jeg f. Ex. paa det Omraade, der ligger under mig, har søgt at undgaa dem paa enhver Maade ved at faae dem forvandlede til rene Pengepørgsmaal, ja jeg har endog søgt om mulig at faae lignende Forhold helt udslettede; forsaavidt det kunde ske ved en Udbetaling een Gang for alle. Jeg ved imidlertid, at Mange sætte stor Pris paa at modtage flige Ydelsers, og at de derfor vilde være meget misfornøiede med en Afløsning af den her tilsigtede Art. Spørgsmaalet vil jo senere komme for og dermed ogsaa komme til at gjennemgaa den Strid og de Kampe, som det i og for sig indeholder Stof nok til; men vil man løse det, skal man ikke gjøre Løsningen vanskeligere ved at føre Spørgsmaalet ind paa en Vej, om hvilken man maa sige, at den ikke giver nogen Udsigt til Løsning.

Casse: Jeg vil blot tillade mig en ganske kort Bemærkning til det ærede Medlem for Odense Amts 3die Valgkreds (N. Andersen) med Hensyn til hvad han yttrede om den Uvidenhed, hvori maatte mange Tiendeydere kunde være angaaende Spørgsmaalet om Opmaalet. Jeg vil nemlig gjøre opmærksom paa, at der i 1829 blev truffet en Foranstaltning gennem Amtstændekommissionerne, sigtende til, at der i enhver Forening, som blev afluttet, og i enhver Kjendelse, som blev afsagt angaaende Veberlaget, udtrykkelig skulde fremhæves, om Tiendekornet skulde ydes med Opmaal eller ikke, ja man gik endog saa vidt, at man i ethvert Tilfælde, hvor vedkommende Forening ikke indeholdt Noget derom, forlangte det udtrykkeligt opgivet. Altsaa vil det Tilfælde ikke let kunne indtræde, at nogen Tiendeyder er uvidende om, hvorvidt den ham paahvilende Forpligtelse indeholder Forpligtelse til at yde det større Maal, eller det Opmaal, hvorom der er Tale. Jeg tror ogsaa, at det ærede Medlem for Viborg Amts